

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Boekholtstraat 5a

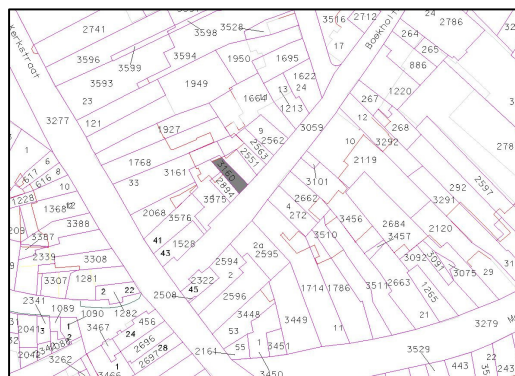
Monumentnummer : GM089

Straat : Boekholtstraat
Huisnummer : 5
Toevoeging : a
Postcode : 6981 CV

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 3160

Naam object : ---
Bouwjaar : XVII-XVIII
Bouwstijl : ---
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : schuur/opslag

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 31-03-2014
Datum aanwijzing : 16-09-2014

Situering

Pand gelegen aan de Boekholtstraat binnen de historische binnenstad van Doesburg.
Het pand staat in de rooilijn aan de straat.

Hoofdropzet

Eénlaags pand, de tweede van een rij van vier onder één doorlopend zadeldak tussen topgevels, aan de achterzijde twee maal uitgebreid en met aangekapt lessenaarsdak gedekt. Het pand heeft een zolder en een vliering, het is niet onderkelderd.

Historie

De Boekholtstraat is gelegen op de grens van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw en de in 1343 gestichte zuidelijke stadsuitbreiding.

De straat wordt gekenmerkt door bebouwing van één of twee lagen met een kap veelal parallel aan de straat, overwegend in gebruik als schuur en opslag, afgewisseld met woonhuizen en panden met de nok haaks op de straat.

Beknopte bouwgeschiedenis

Het huis is afgaande op het metselwerk van de zijgevel en het blokfries van de twee rechter percelen in de vijftiende of zestiende eeuw tot stand gekomen, waarna in de (late?) achttiende eeuw een omvangrijke verbouwing tot woning heeft plaatsgevonden waarbij de kapconstructie boven nummer drie en twee percelen rechts en de voorgevel van nummer drie en het naastgelegen perceel is vernieuwd. In 1926 zijn in de voorgevel van het perceel Boekholtstraat 5a de grote wagendeuren ingebracht. Mogelijk is rond die tijd ook de uitbreiding aan de achterzijde tot stand gekomen. Naderhand zijn de aanvankelijk gehandhaafde bovenlichten van de oude vensters dichtgemetseld.

Exterieur

Het bezochte object is het tweede perceel van links van een rij van vier huizen, nu in gebruik als garage, schuur en opslagruimte, onder één doorlopend zadeldak evenwijdig aan de straat. De voorgevel is van bakstenen gemetseld in staand verband met drieklezoren op de hoeken. In de gevel zijn twee houten, opgeklampte garagedeuren opgenomen, waarboven een stalen IPE-balk, die de bovenliggende gevel opvangt. Boven de balk zijn de bovenste delen van twee gevelopeningen (restanten van de woonhuisindeling) in het verleden met bakstenen dichtgemetseld, van elkaar gescheiden door een muurdam. De muurdam is voorzien van drieklezoors hoekoplossingen. De gevel is voorzien van enkele gesmede staafankers en wordt aan de bovenzijde afgesloten met een kunststof bakgoot op gesmede gootbeugels, waar boven de linker helft van de dubbele deuren een forse hijskapel steekt. Deze is voorzien van twee houten luiken en wordt gedekt door een zadeldak. Het uitstekende deel van de hijsbalk is helaas recent afgezaagd, de opening afgedekt met een ventilatierooster. De dakvlakken zijn belegd met muldenpannen.

Het pand wordt links afgesloten door een gemetselde topgevel, die aan de bovenzijde met een rollaag is afgedekt en voorzien is van enkele rechte muurankers. In de gevel is een uitkragend gemetseld rookkanaal opgenomen, waarvan het bovenste deel ontbreekt.

Aan de achterzijde is het pand in het verleden twee maal met lessenaarsdaken uitgebreid, herkenbaar aan de dubbele zeeg in het dakvlak. De achterste uitbreiding heeft een bitumen dakbedekking. De gemetselde achtergevel heeft een brede houten deur, aan de bovenzijde met een stalen IPE-profiel ontlast en wordt geflankeerd door twee getoogde vensters met zesruits stalen roedenverdeling voor de ramen.

Interieur

De begane grond is een ongedeelde ruimte waarin tegen de rechter zijmuur een houten ladder toegang geeft tot de zolder. De enkelvoudige zolderbalklaag is alleen in het trapgat in het zicht en bestaat uit boskant beslagen balken evenwijdig aan de straat. De zoldervloer bestaat uit grenen delen.

Aan de achterzijde zijn twee kleine ruimten achter elkaar, de centrale ruimte heeft een trapopening naar een eigen zolder onder een aangekapt lessenaarsdak.

In deze ruimte is de kapconstructie in het zicht en bestaat uit geschilde, naaldhouten daksporen die worden opgevangen door een grenen juk met gording op muurstijlen, afgeschoord met korbeels. De achtergevel van het hoofdgebouw is hier in het zicht en is gemetseld, waarbij onder de muurplaat van de hoofdkap een stroomlaag is toegepast. Rechts is in de borstwering een kleine opening met naar binnen draaiend, opgeklampt luik toegepast. De gevel is voorzien van enkele gesmede staafankers.

De achterste ruimte op de begane grond wordt van daglicht voorzien door twee zesruits stalen ramen in de achtergevel.

Op de zolder van het hoofdgebouw is de kapconstructie vrij in het zicht en bestaat uit geschilde, vuren sporengespannen met enkele eiken ondersporen, die worden opgevangen door twee dekbalkgebinten. Het rechter gebint is samengesteld uit eiken krommers en korbeels en dekbalk. Het tweede, centraal geplaatste gebint heeft recht gezaagde grenen spantbenen, korbeels en dekbalken. In langsrichting wordt de constructie geschoord door eiken windschoren. Tussen de gebinten zijn twee balken met beugels aan de flieringbalken opgehangen om een vlieringvloer te kunnen maken. In de rechter bouwmuur is een halfsteens uitgemetseld rookkanaal opgenomen.

Aan de straatzijde is een forse hijskapel aanwezig. De hijsbalk is met een gesmede strop bevestigd aan een dwarsbalk om kantelen te voorkomen. De hijsbalk is aan de buitenzijde recent afgezaagd. Aan de achterzijde rechts is in de borstwering een naar binnen draaiend, opgeklampt luik opgenomen. Een houten laddertrap geeft toegang tot de vliering.

Op de vliering zijn de sporen en de dakpannen vrij in het zicht. Het is een ongedeelde ruimte. Haanhouten van geschild naaldhout zijn halfhouts tegen de sporen gespijkerd. Een tussenwand van houten regels en recent plaatmateriaal vormt de scheiding met Boekholtstraat 3 en met het ongenummerde perceel rechts. De bakstenen rechter zijmuur met rookkanaal is op dit niveau in het verleden verwijderd.

Bouwdossiers

April 1926 wijzigen voorgevel en plaatsen wagendeuren

Literatuur

- Haans, F.A.C., H. J. van Capelleveen, *Beschrijving Boekholtstraat 3 Doesburg*, 6-5-1990 (adviesnr. 107a en 107b)
- Haans, Frank, *Monumentengids Doesburg*, Utrecht 2008, 135

Waardering

Het pand dateert uit de vijftiende of zestiende eeuw met aanpassingen uit de late achttiende of vroege negentiende eeuw. Het maakt deel uit van een rij van vier percelen onder één dak. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de ouderdom, de stedenbouwkundig-historische relatie met de verkaveling en de bouwhistorie van het pand. Daarnaast is de ligging van belang direct aan de straat.

Het object Boekholtstraat 5a is van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de bouwhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde.

Het pand is bouwhistorisch van belang als voorbeeld van een bedrijfsmatig gebouw daterend uit de late middeleeuwen met latere aanpassingen waarvan hoofdvorm en diverse constructieve delen zijn bewaard.

Het huis is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de bouwhistorische en ruimtelijke samenhang met de drie buurpanden rechts langs de Boekholtstraat.

Het huis is cultuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een historisch bedrijfsgebouw met restanten van een woningfunctie.